

GazMag

2019. tavasz - 9. évfolyam 1. szám

Digitális gazdaság

6-7. oldal

Okos városok és területi statisztika

4-5. oldal

Negyedévente megjelenő ingyenes online gazdasági magazin

MAGYAR KÖZGAZDASÁGI TÁRSASÁG
IFJÚSÁGI BIZOTTSÁG

WWW.MKTIB.HU

NOIR YORK CITY

<http://nycnovel.blogspot.hu>

www.facebook.com/nycbooks

www.
Subby
Snake.hu

Köszöntöm a Kedves Olvasót!

Elérkeztünk 2019 első GazMag lapszámához. Bár tavaly átálltunk a negyedéves megjelenésre, ez az összevont lapszámok miatt még ritkább megjelenést eredményezett. Az átmeneti évet követően idén már ténylegesen négy újsággal jelentkezünk majd.

Az év első magazinjának fő témáját a digitalizáció és a gazdaság kapcsolódása adja. Ennek szellemében született egy-egy írás az okos városok és a területi statisztika összefüggéseiről szóló konferenciáról, és egy győri digitális gazdaság rendezvényről is. De nem maradnak olvasmány nélkül a történelem és a kultúra iránt érdeklődők sem.

A GazMag szerkesztőségének nevében kívánok mindenkinek jó olvasást!

Tóth Marcell

Tartalomjegyzék

Okos városok és területi statisztika	4-5
Digitális gazdaság	6-7
Kutatások Herkálypusztán	8
Afrika-kiállítás Győrben	9

Felelős kiadó: GazMag szerkesztőség

Főszerkesztő:

Tóth Marcell

Olvasószerkesztő:

Árki Zsuzsanna

Szerkesztők:

Kiss Csaba

Márton Delinke

Pokornyai Gábor

Fotó, videó:

Juhos Gábor

Tóth Marcell

Tördelőgrafikus:

Csoknyay Cecília

Informatika:

Surányi Szabolcs

Szerkesztőségi titkárságvezető:

Süttőné Gajda Zsófia

Szerkesztőség elérhetőségei:

szerkesztoseg@gazmag.hu

Honlapunk:

www.gazmag.hu

Közösségi oldalak:

www.facebook.com/gazmag.hu

www.instagram.com/gazmag.hu

Megjelenik negyedévente, elektronikus formátumban.

**Mielőtt kinyomtatná ezt az újságot,
gondoljon a természetre!**

Okos városok és területi statisztika

Február 27-én Budapesten, a Központi Statisztikai Hivatal dísztermében került megrendezésre az „Okos városok és területi statisztika” konferencia, amely a KSH, a Magyar Statisztikai Társaság, a Területi Statisztika folyóirat és az MTA Regionális Tudományi Bizottság közös szervezésében valósult meg.

A konferencia elején Tóth Géza, a Területi Statisztika főszerkesztője köszöntötte a hallgatóságot. Az első előadás – melyet Jakobi Ákos, az ELTE egyetemi docense tartott – nemzetközi példák bemutatásával kezdődött. A szakember hangsúlyozta, hogy az okos városok kapcsán nem lehet megkerülni a „big data” szerepét sem, hiszen a nagy adatmennyiség áramlása és annak hasznosítása az új városfejlesztési és -vezetési mód egyik legfontosabb eleme. Elég csak a közlekedésre gondolni, hiszen a (Magyarországon még nem igazán elterjedt) közlekedési kártyák vagy éppen a közösségi kerékpár-rendszerek adatai alapján komplex térhasználati térképeket lehet készíteni, melyeket a várostervezés során is lehet hasznosítani. Hasonló példa a közösségi média-használati adatok térbeliesítése. Jakobi Ákos a Twitter-bejegyzések adatai alapján készített „hőtérképeket” mutatott be, melyeket a posztok megosztásának földrajzi lokációja, valamint a szöveg tartalma alapján is el lehet készíteni. Szintén remek adatforrás a #311-es telefonkód segítségével történő hibabejelentések (ez a lehetőség Magyarországra szintén nem jellemző). Zárásként a big data és okos városok kapcsolatának iskolapéldájaként a Dublin Dashboard-esettanulmányt emelte ki.

Ezt követően Baji Péter független kutató kapott szót. Szerinte okos városok nem léteznek, ez csupán egy aktuális városfejlesztési paradigma. Ennek kapcsán három gyakori megközelítést emelt ki: az IT-alapú, a fenntarthatósági és környezettudatos, valamint a társadalmi nézőpontot. Baji az előtte szólóhoz hasonlóan szintén fontosnak tartja a big data használatát. Úgy véli, hogy az okos városfejlesztések során nem az általános, hanem a célzott adtagyűjtés során keletkező big data méretű adatmennyiségre van szükség, hiszen ebből hasznosabb információkra lehet szert tenni az adott városról.

Az ígéretes területek közül főleg a közlekedés kapcsán hozott példákat az előadó, melyek közül a Budapesten működő BKK Futár alkalmazást, valamint az Ikea Clock projektet emelte ki. A közlekedés mellett a szórakozáshoz kapcsolódóan is lehet remek területi statisztikákat készíteni, hiszen a ForSquare vagy az AirBnB alkalmazások adatai erre kiválóan alkalmasak.

Az előadásblokk utolsó előadójaként Szalmáné Cseke Mária szólalt fel. A BME GTK Környezetgazdasági Tanszékének egyetemi docense a smart city-koncepciók fenntartható városfejlesztésbe történő beágyazódását mutatta be. Elmondta, hogy kutatásuk során egy specifikus smart city-keretrendszer kialakítása volt a cél, melynek végtermékeként egy okos város-szoftver megalkotására került sor. A szoftver megalkotása során a hazai városokra való adaptálhatósága is fontos szempont volt, így az Integrált Településfejlesztési Stratégiákban meghatározott célok figyelembevétele is a rendszer szerves részét képezi. A kutatócsoport eddig pozitív visszajelzéseket kapott a program működésével és annak mérési- és számszerűsítési képességeivel kapcsolatosan.

Az okos városok komplex mutatószámairól Dusek Tamás beszélt a hallgatóságnak. A győri Széchenyi István Egyetem professzora az okos város-mutatók számának növekedéséről beszélt. Az előadásból megtudtuk, hogy ugyan sok index és keretrendszer foglalkozik hasonló témával, de egységes módszertant még nem sikerült megalkotni a smart city mérésére. Mivel sok kutatás nagyvállalatok megrendelésére, vagy épp általuk készül, így a technológiai alapú mutatók dominanciája jellemző, a költség-haszon elemzések gyakran elsikkadnak.

A tanácskozás Szendi Dóra előadásával folytatódott. A Miskolci Egyetem adjunktusa kutatócsoportjuk azon elemzését ismertettem, amely az okos városok teljesítményének mérhetőségét vizsgálta az Európai Unióhoz 2004 után csatlakozott 13 ország fővárosainak vizsgálata során. A prezentáció első felében több nemzetközi kutatás indexei kerültek bemutatásra, többek között Giffinger (2007), Cohen (2014) vagy Lados (2011) elemzései, valamint a Lengyelországban, Lodz kapcsán készült okos város-felmérés, illetve az Urban Audit Perceptions Survey. Mindezek szinergiáit leképezve a kutatócsoport végül 6 komponensben 26 indikátort választott saját mérési rendszerébe, és ezt futtatta le a korábban már említett 13 fővárosra vonatkoztatva. Bár az egyes komponenseken belül eltérő sorrend tapasztalható a városok között, az összesített eredmények alapján Málta fővárosa, Valletta végzett toronymagasan az élen, és lett a „legokosabb”. Budapest ebben az összevetésben elég jelentős lemaradásban van, hiszen mindössze Szófiát és a sereghajtó Bukarestet sikerült maga mögé utasítania. (A V4 országok fővárosai között Prága, Pozsony, Varsó, Budapest a sorrend.)

A szakmai program utolsó elemeként Horváthné Barsi Boglárka előadása következett. Az MTA KRTK Regionális Kutatások Intézetének tudományos munkatársa a boldogság és az okos városok kapcsolatát fejtegette. Elmondta, hogy az okos város fogalma finomhangolásra szorul, a technológia-központú megközelítés felől el kellene mozdulni az emberközpontúság felé. („A város attól az, ami, amitől a benne élő emberek azok, akik” – Platón) A legtöbb okos város-modell említi az élhetőség témakörét, amibe szervezen illeszthető a boldogság is. Ennek kapcsán a kutató úgy véli, hogy a zöld területeket, a gyalogos zónákat és a kapcsolatok kialakítására alkalmas helyeket is érdemes számba venni. Eklatáns példa az úgynevezett streetbank példája, ami lényegében egy sharing economy-megoldás, azaz a tárgyak megosztására, kölcsönadására, elajándékozására épül, ezzel javítva a közösségi élményt és a városi közösséghez való tartozás érzését. (Jacobs – The Death and Life of Great American Cities, Oldenburg – The Great Good Place, Montgomery – Happy City). A térhasználat, az infrastruktúra és az elérhetőség szintén hozzájárul az emberek boldogságához. Ezt alátámasztja az az érdekes adat, mely szerint minden 10 perc ingázási idő 10 %-kal csökkenti a közösségi programokon való részvételi hajlandóságot. Bár a boldogság szubjektív, ebből kifolyólag nehezen mérhető indikátor, visszajelzések így is születnek. A városi életminőségről adatot szolgáltató legismertebb ilyen program az Urban Mind applikáció, ami az adott város lakóinak aktuális jól-létét térképezi fel.

A konferencián elhangzott előadások alapjául szolgáló tudományos munkák a Területi Statisztika folyóirat tematikus számában kapnak majd helyet a közeljövőben.

Digitális gazdaság

Aktuális témában szervezett konferenciát április 4-én Győrben a Győr-Moson-Sopron Megyei Kereskedelmi és Iparkamara. A „Digitális gazdaság”-szakmai nap keretein belül az automatizálás, a digitalizáció, a robotika, az Ipar 4.0, az Internet of Things és az IT területeinek aktualitásairól tanácskoztak a szakemberek.

A rendezvény elején a házigazda Győr-Moson-Sopron Megyei Kereskedelmi és Iparkamara elnöke Pintér-Péntek Imre köszöntötte a résztvevőket. Ezt követően Csepeli György tartotta a rendezvény bevezető előadását. Az ELTE szociológusa a meghatározó technológiai változások felsorolásával kezdte előadását, megemlítve a társadalmi médiát, a géntechnológiát, az önvezető járműveket, a kiber-biztonságot vagy épp az 5G hálózatokat. Az előadó azt vizionálta, hogy az Ipar 4.0 következtében megszűnik a határ a fizikai és a virtuális valóság között. A jövőben nem csak a gyárfalakon belül fog működni termelési- és az információs a rendszer, hiszen mindenki kooperál majd mindenkivel. Ezzel egyidőben a munkahelyek átalakulása számos társadalmi problémát felvet majd, mert attól, hogy munkakörök megszűnnek, a dolgozók megmaradnak, és számos kihívást jelent majd, hogy mihez kezdünk velük. A technológia átalakulása és a robotizáció elterjedése miatt a visszaiparosítás (az olcsó munkaerő miatt távoli országokba helyezett termelőüzemek visszahozatala) is egyre inkább lehetséges forgatókönyvvé válik. Az innováció azonban nemcsak pozitívumokat, hanem veszélyeket is rejt magában. Hiszen például a teljes megfigyeltség és a titoktalanság a privát szféra csökkenését eredményezheti.

Az automatizálás testre szabásáról Bódi Péter ismertette az aktuális trendeket. A Robot-Service Kft. szakembere a termelési folyamatok során alkalmazott robotizált eszközöket három nagy kategóriába osztotta: kollaboratív robot, ipari robot és célgép. A főként a vállalati szférából érkező közönségnek azt tanácsolta, hogy egy robotizált eszköz beszerzésekor mindenképpen gondolják át, hogy mit szeretnének automatizálni, és azt is, hogy milyen munkára lesz szükség. Nem mindegy, hogy a robot és az ember egymástól elkülönülve vagy egymással együttműködve kell dolgozzon, esetleg az emberi munka teljes kiváltása a cél. Pont emiatt tartja kihívásokkal telinek a saját munkáját, mivel minden termelő cég eltérő, s így mindig egyedi gépeket kell legyártaniuk és programozniuk. Ezt követően Jósfa János és Nacsa János mutatták be a Széchenyi István Egyetem Ipar 4.0 demonstrációs laboratóriumának tevékenységét. Ebben a laborban az egyetem és az MTA SZTAKI közös digitalizációs-, robotizációs- és automatizációs projektjeit tesztelik, elemzik, vizsgálják.

A magyar KKV-k ipari kihívásairól Rab Gergely beszélt a hallgatóságnak. A DELL-EMC Kft. munkatársa ismertette azt a KSH-adatot, mely szerint a magyar kis- és közepes vállalkozások mindössze 5-10 százaléka képes túlélni, fejlődni, szintet lépni. Ennek számos oka lehet, többek között a digitalizáció terén felhalmozott lemaradás is. Szintén elrettentő adat, hogy a hazai cégek közel fele az elmúlt három év során egyáltalán nem végzett innovációt. Az úgynevezett Digitális Darwinizmus elve alapján amelyik vállalat képes arra, hogy minden 3-7. évben megújuljon, az versenyben maradhat, és nemcsak hosszútávon fennmaradni, hanem előrelépni is képes lesz. Rab Gergely előrejelzéseket is prezentált. Ezek alapján a nagy gyártók 75%-a 2020-ig frissíteni fogja a gyártási metódusokat, és elmozdul az Internet of Things (azaz a dolgok internete) irányába. A G2000 gyártók (azaz a világ 2000 legnagyobb termelő vállalat) 60%-a fog robotokkal, 3D-nyomtatókkal, mesterséges intelligencia rendszerekkel és kiterjesztett valósággal dolgozni 2020-ra.

A délutáni programban három szekcióban párhuzamosan zajlottak az előadások, ezek közül szemezgettünk. Nagy András a Modern Vállalkozások Programja képviselőjében a KKV-k előtt álló kihívásokról és az Ipar 4.0 kapcsán számukra megnyíló lehetőségekről beszélt. Ezen lehetőségek sorát színesíti a Modern Vállalkozások Programja, amely európai uniós forrásoknak köszönhetően számos ingyenes segítséget tud nyújtani a cégek számára. Erre jó példa a „Digitálisan Felkészült Vállalat”-audit, amely szintén díjmentesen elvégezhető minden hazai cég számára, és előnyt jelent számos pályázat benyújtásakor.

Ipar 4.0 egyszerűen – ezzel a címmel Scheer István tartott előadást. A Mod Számítástechnikai Kft. vezetője szerint az Ipar 4.0 fő pillérei az IoT, a big data és a mesterséges intelligencia. A szakember szerint az Internet of Thing lényegében a kütyük hálózata. Az ezek által végzett mérések, adatgyűjtések és – továbbítások által létrejövő nagy mennyiségű információ a big data. A mesterséges intelligencia pedig a big data információmennyiségének felhasználásával, annak elemzésével meg tudja könnyíteni a döntéshozatalt.

Krecht Rudolf előadása arra hívta fel a figyelmet, hogy a robotika a katasztrófaelhárítás során is hasznos lehet. A robotok ugyanis nem fáradnak el a mentés során, ugyanannyi idő alatt több munkát képesek ellátni, mint az ember, és ha robot dolgozik egy veszélyes szituációban, akkor nem emberéletet teszünk kockára. Krecht Rudolf egy saját készítésű, mesterséges adrenalin beadására képes robotkart is bemutatott prezentációja során.

A szakmai program lezárulta után, kötetlenebb program keretében a kapcsolatépítésé volt a főszerep. Ennek során a Pannonhalmi Borvidék jóvoltából borkóstolóra is lehetőség nyílt, melyen a térség hat borát ismerhették meg az érdeklődők.

Kutatások Herkálypusztán

2019. március 26-án Komáromban, az Arany 17 Rendezvényközpontban került sor a Komáromi Klapka György Múzeum Múzeumbart Körének rendezvényére, melynek témája a Komárom mellett található Herkálypuszta ulánus temetőjének régészeti feltárása volt.

A herkálypusztai temető feltárásának szükségességét a Nemzeti Közszolgálati Egyetem rektorhelyettese, Padányi József dandártábornok ismertette. Elmondta, hogy intézményük számos történelmi helyszín feltárásában részt vett – többek között Zrínyi Miklós életművét és ezzel együtt Zrínyivárat is mélyrehatóan kutatták –, és ebbe a sorba remekül illeszkednek a Komárom-környéki ásatások, így az ulánus temető feltárása is (melybe a szabadságharc idején osztrák katonákat temettek).

A kutatás szakmai oldaláról Négyesi Lajos alezredes, egyetemi adjunktus tájékoztatta a hallgatóságot. Prezentációjából megtudtuk, hogy a feltárás során felvonultatták a modern technológia eszköztárát, így például drónokat, talajradart, magnetométert és kataszteri térképezést is használtak. Az ásatás nem öncélú, hiszen nemcsak az ulánus temető feltárása a cél, hanem az is, hogy a helyszínből emlékhelyet alakítsanak ki. Ennek fontos eleme lesz a helyszínről évekkel ezelőtt Komáromba, az igmándi erőd előterébe áthelyezett három síremlék helyének meghatározása is, hiszen a restaurációhoz és az emlékhely megvalósításához ezeknek, vagy legalább a másolatuknak vissza kell kerülnie a helyszínre.

A kutatás egyik célkitűzése volt a tömegsír felnyitása is. Ennek során emberi maradványokat nem találtak. Négyesi Lajos úgy véli, hogy az ulánus temetőbe valóban temettek katonákat az 1848/49-es forradalom idején, azonban a maradványokat rövid időn belül exhumálták (azaz kiemelték a sírból) hogy „felszentelt” temetőben és/vagy osztrák földön temessék el őket, erről azonban hivatalos feljegyzés még nem találtak. A megmaradt lelet, a feltárás egyik legnagyobb érdekessége, hogy az elesettek emlékére állított egyik emlékmű alatt eltemetett lovak maradványait találták meg. A kutatásvezető feltételezése szerint eltemetésükre a katonák exhumálása utáni időben kerülhetett sor. Az emlékmű azonban nem a lovaknak szült, mivel a közhiedelem a helyszínt temetőnek tartotta, és emiatt mindhárom sírdombra emlékművet helyeztek, nem tudván, hogy ki nyugszik ott. Az ulánus temető feltárása és az ehhez köthető kutatások még nem értek véget, a munka folytatódik. A végleges eredmények bemutatására egy hasonló rendezvény keretein belül várhatóan a következő egy-két év során történik meg.

Tóth Marcell

Afrika-kiállítás Győrben

„Maszkok és fétisek – Egy magyar úrhölgy a Kilimandzsárónál” – ezzel a címmel nyílt rendhagyó Afrika-kiállítás február 20-án Győrben. A faragott szobrokból és maszkokból, valamint Dunay Blanka festőnő alkotásaiból álló tárlatnak az MTA KRTK Regionális Kutatások Intézetének győri épülete ad otthont.

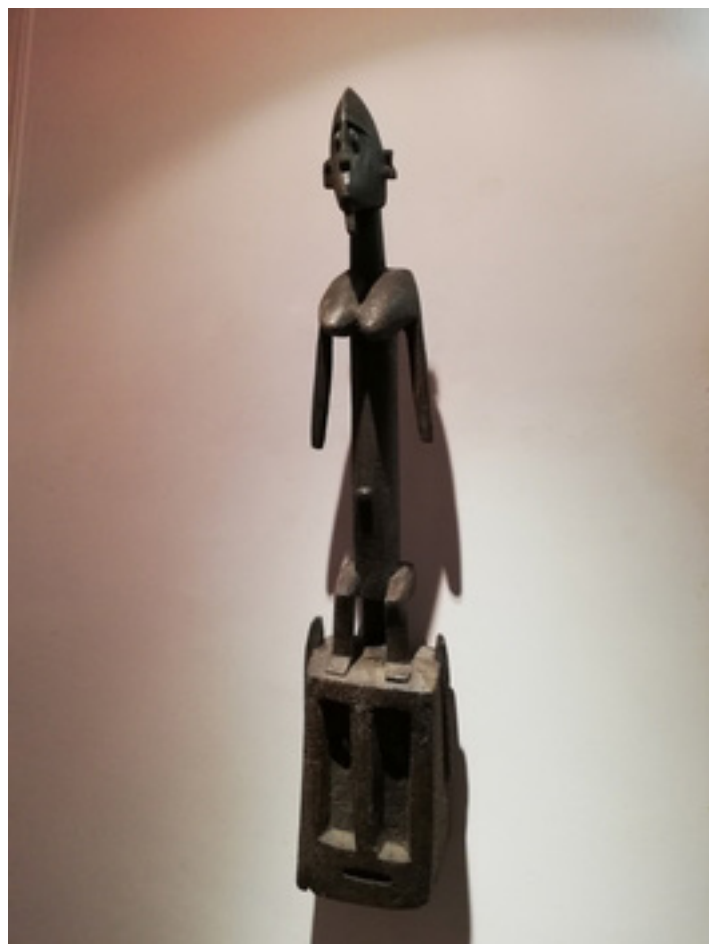
A kiállítás a győri egyetemi professzor és közismert műkedvelő, Rechnitzer János jóvoltából jött létre. A megnyitóünnepségen is ő mutatta be a javarészt saját gyűjteményének tárgyaiból álló tárlatot.

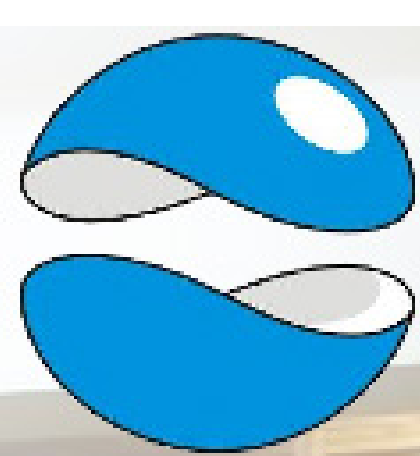
A szobrok és maszkok kézi faragással készült egyedi művek. Az alkotásokon lévő szimbólumok, illetve a szobron az egyes testrészek kidolgozása, kihangsúlyozása alapján arra lehet következtetni, hogy különféle törzsi és vallási jelképként, szertartások eszközeként használták őket. A kiállítás részét képezik korábban használatban lévő darabok is, hiszen azok a darabok, melyekbe szöveget ütöttek, valószínűleg vudubabaként voltak használva. Szintén jól megfigyelhető a gyarmatosító európai hatalmak hatása is, hiszen a korábbi művekkel ellentétben a későbbi munkáknál már az üveg használata is jellemzővé vált.

A kiállítás másik felét Dunay Blanka képei alkotják. A festőnő – aki éppen a kiállítás megnyitójának napján lett volna 144 éves – Rechnitzer János keresztanyjának nővére, aki kalandos életének a fekete kontinensen töltött időszaka során alkotta meg ezeket a műveket. Érdekes történet az övé, hiszen a fiatal, jó megjelenésű fehér nő inspirálóan hatott a helyi művészekre, akik sokszor kérték fel őt portréik „modelljének”, így került kapcsolatba a festőnővel. Egy idő után maga is elkezdett festeni, ennek köszönhetően születtek meg a helyi lakosokról készült portrék, illetve az európaiaktól eltérő természet ihlette tájképek – köztük a Kilimandzsárót ábrázoló festmény is.

A kiállítás az MTA győri kutatóintézetében (9021 Győr, Liszt Ferenc utca 10.) nyitvatartási időben díjmentesen látogatható.

Tóth Marcell

MKT Szakkönyvtár

Nyitvatartás

**Kedd, Szerda:
18:00-20:00**